

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Chestia paușalelor.

Sibiu, 20 Februarie n.

Valurile ultimului scandal politic s'au așezat, și alt scandal nou nu s'a ivit pentru a ține în agitație spiritele celor dornici după senzații și scandale. Și nici nu se va ivi în curând, după ce însuși eroul scandalului, deputatul Lengyel Zoltán, a declarat într'un articol de gazetă, că acum e destul, nu va mai face destăinuiri, decât numai în cas de extremă necețitate.

Nici să nu mai faci, căci sunt și astfel de oameni, și poate că mulți în țara aceasta, cari se scârbesc când văd atâta murdărie scoasă la suprafață, ca product al luptelor și frământărilor politice.

Dintre destăinuirile din urmă ale deputatului Lengyel e mai mult discutată în presă chestia cu paușalele plătite gazetelor din partea guvernului, pentru ca să publice meritul trenurilor și alte anunțuri primite dela căile ferate ungare. Și părerea generală e aceea, — gazetele vorbesc într'o chestie în care sunt interesate, — că nu e nimic dejositor și compromițător, nici pentru guvern și nici pentru gazete, dacă pentru astfel de publicațiuni cad la învoială de a da și a primi paușale, evitându-se prin aceasta munca și neplăcerea de a se da chitanță pentru fiecare publicațiune separat, și de a se provoca asemnarea din partea guvernului iarăși separat în fiecare caz dat, ceea ce s'ar repetă de mai multe ori în fiecare lună, poate chiar și săptămână. Și mai zic gazetele, că dacă li-s'ar plăti cu șirul pentru publicațiunile căilor ferate ungare, după tariful ce-l au, ar trebui să primească mai mult decât le dă guvernul ca paușal!

Se poate. Dar noi zicem așa: Nici cu șirul și nici în paușal n'are să le dea guvernul nimica. Pentru că nu numai ale statului sunt căile ferate ungare, ci și ale publicului

mare, care e în drept să ceară dela gazetele pe cari tot el le susține, să-l țină în curent cu tot ce se petrece în lume și în țară, și ce e de interes pentru el. Iar de interes pentru public e negreșit și aceea, că trenurile căilor ferate ungare cum circulează, când pleacă, când sosesc, și peste tot, ce schimbări se fac în administrarea lor.

Ce ar putea fi dificultat e deci faptul, că peste tot s'au dat astfel de paușale gazetelor pentru publicațiunile direcțiunii căilor ferate ungare, dar și mai ales faptul, că paușalele s'au dat numai anumitelor gazete. Pentru că dacă într'adevăr, pentru aceea s'au dat paușalele, pentru ca publicul să fie totdeauna bine informat despre măsurile luate din partea direcțiunii căilor ferate ungare, atunci toate gazetele trebuiau să fie împărțite de acest beneficiu, iar nu numai unele din ele, după ce toate stau în serviciul publicului, fără deosebire de limbă și colorit politic!

Domnul ministru-prezident Wekerle, provocat de vorbele unui deputat, care a atins în dietă chestia paușalelor, a declarat de altcum în ședința de Vineri, că guvernul va delătura sistemul de paușale, moștenit dela guvernele din trecut, și va regula prin lege raporturile presei, mânat de dorința, nu de a suprima expresiunea liberei opinii, ci de a asigura nefalsificata exprimare a adevăratei opinii publice. În privința aceasta guvernul va convoca o anchetă, pentru a asculta și părerile factorilor competenți ai presei.

Lucru vrednic de toată lauda. Și fiindcă nu avem speranță să ajungem a face și noi parte din ancheta pe care o va convoca guvernul, iată ne spunem acum, pe calea aceasta, părerea cu privire la măsurile de îndreptare.

Sistemul de paușale trebuie delăturat în mod necondiționat, iar gazetele să fie obligate să publice fără plată tot ce e în interesul pu-

blicului și al statului deopotrivă. Să se șteargă însă și cautiunea gazetelor, pentru că la cele mai multe gazete maghiare cautiunea e motivul geșeftărilor. Sunt oameni, cari pun cautiunea pentru gazete, numai pentru ca sub titlul, că banii lor trebuie să le aducă interese, să poată stoarce ce pot și de unde pot. Ba s'a înființat chiar și o bancă în Budapesta, care depune cautiunea pentru gazete de orice limbă și de orice colorit politic. Sigur, că nu din patriotism, ci din dor de câștig. Să se ceară apoi dela gazetari o anumită pregătire, și mai ales o anumită elate, pentru că ziaristul e judecător, dela care se cere imparțialitate, trebuie să aibă deci maturitatea și calmitatea cuvenită de aș croi judecata în chestii de interes public după drept și dreptate. În urmă apoi să încete nefericitul sistem de prigonire, nesfârșitul lanț al proceselor de presă în contra ziarelor nemaghiare, prin ce mai mult să strică decât să îndreptă.

Nu din interes, ci din experiență și din convingere vorbim, când susținem, că nici un articol de ziar, fie scris în ton oricât de aspru, nu produce nici pe departe agitația, nemulțămirea, revolta sufletească, pe care o produce sentința de condamnare rostită în câte un astfel de proces, în sinul fiecărui cetitor al ziarului dat în judecată.

Și apoi agitație trebuie să existe în lume. A existat de când e lumea, și va fi cât va exista lumea. Chiar și creștinismul prin agitație și-a croit patul și a cucerit terenul. Omenimea totdeauna trebuie să se dozească după ceva mai bun, după o schimbare a stării în care se află, și aceasta nu se poate ajunge fără agitație. A ajuns cumva coaliția la putere fără agitație?? Și în urma urmelor, prin multele procese de presă ce le pune guvernul la cale în contra presei nemaghiare, se dovedește tocmai contrarul dela aceea ce a declarat în dietă domnul mi-

nistru-prezident Wekerle: să suprimă, nu să asigure nefalsificata exprimare a adevăratei opinii publice din țară!

Tarifa vamală autonomă.

Ministru nostru de comunicațiune a prezentat de mult dietei un proiect de lege despre inarticularea tarifei autonome vamale, ca început al desfacerii totale economice a Ungariei de către Austria. Ministrii de diucolo, din Austria, nu odată au spus-o însă, că nu se tem de inarticularea tarifei vamale autonome în Ungaria, fiindcă au promisiunea guvernului maghiar, că aceasta nu se va întâmpla. Comisiunea economică a dietei e însă firm decisă se ia în discuție proiectul de lege, prezentat din partea guvernului parlamentului ungar și să-l propună dietei spre votare. De aci supărare mare în Austria, așa de mare, oă prim-ministru nostru Wekerle a trebuit să plece grabnic, Duminică seara la Viena, pentru a aplana diferențele. Prim-ministru Wekerle a fost primit Luni la ora 1 în lungă audiență din partea Maiestății Sale, după ce mai înainte avusese întrevedere cu ministru-prezident austriac baronul Beck și cu ministru comun de externe, baronul Aehrenthal, iar Luni seara a plecat acasă la Budapesta. Se zice, oă cu bun rezultat, după ce divergențele au fost aplanate.

Vincentiu Babeș.

În ședința „Academiei române” moartea marelui nostru fruntaș Vincentiu Babeș a fost anunțată, de către președintele acestei înalte instituțiuni, domnul I. Kalinderu, în firul următoarei cuvântări:

Onorați colegi,

Imi fac o tristă datorie de a vă anunța încetarea din viață a colegului nostru Vincentiu Babeș.

Dânsul s'a stins la Budapesta, în vârstă înaintată de 86 de ani, și sunt adânc mahnit, oă Academia n'a putut fi reprezentată la înmormântare, din cauza depărtării mari și a știrii care a sosit târziu.

Am intervenit telegrafic pe lângă colegii noștri Teclu, Marienescu și Vulcan, cari sunt mai aproape, rugându-i să ne reprezinte, dar din nefericire d-l Teclu e în convalescență, iar d-nii Marienescu și Vul-

FOIȘOARĂ.

O nouă revistă din Ardeal.

În articolul-program al „Revistei politice și literare” literatura nu s'a învrednicit de nici o luare aminte, pe semne fiindcă și dl Ciato scrie... versuri. De altfel cei mai de valoare dintre „colaboratori” anunțați pe copertă au toți revistele lor, așa încât doar unii, rar de tot, își pot aduce aminte și de alte roluri literare afară de oel de „redactori”. Dl I. Gorun e la „Revista noastră”, dl M. Sadoveanu e la „Sămănătorul”, dl Al. Ciura e în comitetul „Lucașfărului”. Dl St. O. Iosif cu un sonet publicat la locul din urmă între poezii, nu în frunte cum s'ar fi cuvenit unui oaspete atât de prețuit, e de asemenea la „Sămănătorul”. Dintre ceilalți, cari au publicat novele, numai dl I. Agărbiceanu, prozatorul legat prin atâția ani de muncă statornică, prin recunoșterea unanimă și prin idealul de luptă, de „Lucașfărul”, numai acesta se înalță cucerind.

Așadar colaborarea cu o bucată (Iosif, Gorun) sau două (Sadoveanu) a celor mai însemnați scriitori din România, și colaborarea celui mai puternic povestitor tinăr din Ardeal, înjumătățită prin colaborarea la „Lucașfărul” și alte publicații.

Dintre aceștia unii poate nu vor mai publica nimic în revista blăjană, alții vor mai da din când în când câte ceva, statornici vor fi aproape numai acei ce se cuprind de obicei supt puțin măgulitorul et coeteri. Aici intră, dintre versificatori, dnii A. Căo, A(urel) C(iato), D(ăsin) și N. Marcu. Acesta din urmă are o singură bucată, și se poate întâmpla foarte ușor, ar fi, natural, de dorit, că precum n'a publicat nimic până la „Doina românească”, nici pe viitor să nu mai scrie. Rămân prin urmare ceilalți doi.

Dl Ciato e, se vede, un literat purtat ușor de curentele timpului. Dacă ar fi scris mai mult, tot așa ca în timpul din urmă, s'ar putea socoti cu drept cuvânt printre cei ce compromit o direcție literară. Dsa a publicat în deceniul trecut un volum fără valoare, în care nu se găsește nici o poezie bună. Doar în vr'o două locuri te oprește câte-o strofă influențată de Coșbuc. Dar au trecut ani, în Ardeal au răsunat adâncile glasuri de buciom în locul seninelor cântece de veselie fără grijă, înfundate răcnete de durere s'au auzit în locul chiotelor puternice, și exuberanța luminoasă, deschisă a „baladelor” e înlocuită cu tăcute și misterioase sentimente de nemulțămire profundă sau cu amănințări detunătoare. E vremea poeziilor lui Goga. Astăzi și dl Ciato e la glasul „tulnicului”. Astăzi nu mai visează

la „fetele de pe podmol”, oi îl frământă probleme grave. Se întreabă, nedumerit:

E moartă limba noastră,
Ori noi poate-am murit?

Ori cum, Doamne iartă-mă, de nu s'aude nimic la înălțimea avântului străvechiu? Ceva, un glas care „să pătrundă ca tunet'un urechi”. Prin urechi ajunge, mi-se pare, la creeri. Deci:

E moartă limba noastră,
Ori draci din infern
S'au incubat în creeri
Și mințile ne cern...

Și tot nimic! Poetul ar vrea „s'audă cu ochii” înlăcrimați trezirea libertății, prin „eroii bravi”. „Nu vin, — dar o să vie!” Și-atunci? O, dar e mult pân' atunci! Deocamdată numai proroci se poate, o prorocie despre „tropote line” și „urlete sălbatice”, pentru a reuși să scoată... dreptatea „din infern”.

Încă din această „defilare de versuri” se facea aluzie la haiducii noștri:

Balsam celor ce sufăr...

Deci pentru mine „Cântecul haiducesc” era ca și făgăduit. Ce nu știam e doar amestecul așa de firesc al mitologiei antice cu ceea ce poveștilor noastre. Știți, bazmul paserii cu inima de aur, care îmbogățește pe erou, ajunge să îmbogățească și poezia noastră cu un element estetic nou și prețios:

Mai naște neamul românesc

Titani cu piept de taure,

Voinici cu brațele de fier,

Cu inima de aur...

Dar la ce bun să mai urmez cu dl Ciato? Dsa e, în „poezia” erotică — are și de acestea — tot așa de vechiu, de banal, ca în volum, ca și în anii 60: ea frumoasă ca un orin, e regina primăverii, etc. etc. . .

Urmează Dafin. Acest pseudonim a izbutit să atragă atenția unor oameni însemnați, de bună seamă nu atât pentru ce a scris, cât pentru ce pare că promite. Căci în atât noian de versuri, cât cunosc din scrisul acestui începător, nu se vede altceva decât o ușurință de versificare vrednică de alt talent. Celelalte elemente cari pot face impresie în poeziile lui, sunt luate în precumpănire din Goga. „Glia cea bătrână, ziua sfântă de împăcare, moșnegi cărunți, trudită frunte, codrul bătrân, scăzutele vremuri, pământul-mamă” și altele, cari alcătuiesc întreg bagajul poetic al lui Dafin, sunt toate, absolut toate, cuvintele, noțiunile lui Goga, uneori fără schimbare, alteori cu mici nuanțe, cu înlocuiri calculate de calificative. Par'că ne-am fi întors la vremile de acum 20 de ani, când Tr. H. Pop lua versuri întregi din Eminescu și reușea să-și facă un nume!

Dovada hotărâtoare a faptului, că Dafin are de lucru numai cu vorbele, cu frazele de efect, vor aduce-o pentru ori-

can sunt suferinzi de câțiva timp. Tot ce am putut face în asemenea împrejurări, a fost să rog pe Consularul General al României de acolo, să depună din partea Academiei o coroană cu inscripție.

Am regretat cu atât mai mult lipsa Academiei la dureroasa ceremonie, cu cât neuitatul coleg a fost numit membru al Societății Literare, ca reprezentant al Banatului, în Aprilie 1866, adică în anul întemeierii ei, când au fost numiți și colegii Caragiani și Sbierea. El era în același timp unul din fruntașii români de peste Carpați, cari un lung șir de decenii au pus munca și toată inteligența lor în serviciul neamului românesc.

Născut în anul 1821, și crescut de un moș al său, fusese destinat la început carierei preoțești. După sfârșirea cursurilor primare și liceale, făcând o parte din acestea din urmă în școlile germane, a urmat teologia în Arad și dreptul la universitatea din Budapesta.

În 1848, obținând diploma de avocat, s'a înapoiat la Arad, unde a funcționat întâiu ca profesor, și apoi ca inspector al școlilor românești. Tot în aceea vreme a fost la Viena cu alți bărbați de încredere, ca deputațiune pentru apărarea intereselor diecesei Aradului și ale poporului românesc dela Murăș și Criș.

Mai târziu a ocupat funcțiuni înalte în magistratura imperiului vecin, din care a ieșit ca judecător-referent la Inalta Curte de Casație, după un serviciu de 22 de ani, pe motive politice.

De atunci s'a dedicat cu totul cauzei naționale și a reluat firul publicisticii, în care s'a remarcat cu o meritoasă scriere: „Chestiunea naționalităților și a limbilor în Austria“, apărută în nemțește și românește, care i-a dat un însemnat prestigiu politic, prin impresia ce a produs în cercurile românești și străine. În această lucrare, având ca motto cuvintele: „Inima noastră nu află dulceață decât pe buzele mamei“, autorul susține, cu o puternică argumentație filozofică și politică, conservarea autonomiei naționale a fiecărui popor, a limbii și drepturilor lor politice.

Publicase și înainte de aceasta în „Foaia pentru minte“ a lui Barițiu, în „Amicul poporului“, din 1848, epigrame și mai multe poezii, în care se reoglindiază spiritul din acele vremi. Iată una din poezii:

„Națiunea fără naționalitate,

„Este rugăciunea fără pietate.

„Este ca și norul cel fără de ploaie,

„Este ca poporul cel fără de voie.

„Un vultur care aripi nu are,

„Prea mișcă făptură, chiar schimonositură!“

În 1866 s'a întemeiat de familia Mocioni, ziarul „Albina“, ca organ al partidului național. Babeș a condus acest ziar timp de 11 ani, întâiu la Viena, și apoi la Pesta, pledând cauza românească și contribuind la răspândirea culturii naționale. În această gazetă se publicau cuvântările deputaților și articolele judicioase într-o limbă care deși navea totdeauna o formă aleasă, cum a dovedit-o tot pe vremea a-

ceea dl Maiorescu, în criticile sale, dar nu eră nici tocmai stricată.

A colaborat și la „Gazeta Transilvaniei“, la „Telegraful Român“ și cu deosebire la „Luminătorul“ din Timișoara, în care desvoltă ideile sale cu multă căldură și convingere.

A fost timp de aproape 30 de ani deputat în parlamentul ungar, în care a apărut cauza națiunii române prin nenumărate interpelări și discursuri. Cele mai însemnate dintre acestea aveau ca obiect Uniunea Ardealului cu Ungaria, Școala și Biserica Română, legea naționalităților și toate chestiunile vitale ale naționalităților, sprijinind punctul său de vedere cu o logică și o energie, pentru care a fost adeseori chemat la ordine. Cuvântările sale sunt modele de oratorie.

A luat de asemenea o parte însemnată la reînnoirea și organizarea metropoliei de dincolo, de sub prea fericitul arhiepiscop Șaguna, fiind unul din sprijinitorii de frunte al acestei idei. Tot dânsul a fost referentul comisunii, care s'a dus la Carlovitz pentru aplanarea neînțelegerii dintre Români și Sârbii din Ungaria, privitor la fondurile și averile bisericilor și mănăstirilor, iar în sinoadele și congresele bisericești ortodoxe române a avut totdeauna un loc de văz și o înrâurire importantă asupra mersului vieții bisericesti și școlare.

Babeș a făcut multă vreme parte din partidul național, la întemeierea căruia a fost unul dintre cei mai aprigi colaboratori și în care era un cuvânt ascultat și urmat până la 1892, când retrăgându-se, în urma inaugurării unei politici mai energice, care-și găsi expresiunea în trimiterea unui memorandum împăratului Austriei și în alte considerațiuni, a cedat locul său lui Ioan Rațiu și comitetului celui mare al acestuia.

Intrat de tânăr în politică și partizan al activității parlamentare, a fost ales prezident al partidului național, după memorabila conferință din 1881, la care a luat parte ca raportor și în care s'a hotărât programul partidului.

„Activitatea sa — zice un biograf contemporan în „Familia“ din 1871 — se împarte în două ramuri: parlamentară și ziaristică. În amândouă și-a câștigat de mult recunoștința Românilor. De cumva însă ar fi să facem o comparațiune între aceste două terenuri ale sale, noi am preferi activitatea ziaristică. Puține pene de acele cunoaștem, în ziaristica română, dincoace de Carpați, care sacrifică pentru susținerea programului lor o sânguină mai neobosită și care sunt capabile a desvoltă ideile lor cu o istețime atât de rutinată ca a lui Babeș.“

Pentru Academie mult regretatul coleg avea o mare afecțiune, ca și pentru cultura românească în genere. Până acum vre o 6 ani venia regulat la sesiunile noastre generale și lua o parte vie la discuții. În chestiunea dicționarului susținea

împreună cu colegii ardeleni „forma clasică în limba noastră“ adică menținerea unor terminațiuni în unu, dar eră în contra abuzului lor. A făcut numeroase rapoarte asupra multor chestiuni istorice și de literatură folclorică, între care amintesc pe acele asupra lui „Avram Iancu“, de Aron Craițic, dovedind că e un bun cunoscător al mișcărilor sociale din 1848 și al istoriei poporului românesc. Asemenea, contribuia la lucrările diferitelor comisii prin elocința și limpezimea cuvântării sale.

Academia i-a tipărit în broșură deosebită lucrarea „Asupra vieții și activității decedatului Andrei Mocioni“, numit membru al societății literare odată cu dânsul, pe care-l cunoșteă bine, căci eră prietinel familiei.

Mulți din noi ne aducem cu plăcere aminte de bătrânul cu cuvântul vioiu și cald, blând și afabil, care se întrețineă cu fruntașii noștri politici și literați despre chestiunile la ordinea zilei.

Trecând la cele vecinice, a avut de sigur mângâierea omului care și-a făcut deplin datoria.

El a lăsat urmași demni pe ogorul științei, ca și în sânul Academiei, pe vrednicul său fiu, profesor dr. Victor Babeș, care prin activitatea și meritele sale, va perpetua memoria veneratului său părinte, lângă care a avut rara fericire să stea în această încointă mulți ani.

Amintirea scumpului nostru coleg va rămâne în inima noastră și a tuturor Românilor, pentru progresul cărora s'a străduit o viață atât de lungă.

Din România.

O nouă operă de binefacere a Reginei Elisaveta. Cetim în ziarele din București, că în nemărginita sa bunătate și în dorința de a face bine, M. Sa Regina Elisaveta a României a pus la cale o nouă operă de binefacere. Este vorba de crearea unui institut de educație pentru fetele ofițerilor, institut în care tinerele fete vor avea să capete o educație potrivită cu situația lor. În vederea creării acestui institut, s'a constituit — sub înaltul patronaj al Reginei — un comitet compus din soții de ofițeri. Pentru strângerea fondurilor necesare creării acestui institut s'a constituit apoi un al doilea comitet, sub patronajul A. S. R. Prințesa Maria, care a și început a funcționa. Dl general Averescu, delegat de acest al doilea comitet, a lansat un călduros apel către ofițerii generali superiori și inferiori din armata română, făcându-le cunoscut dorința Suveranei române și a Prințesei Moștenitoare de tron.

Infanțarea acestui institut, atât de necesar, nu mai este deci decât o chestie de timp.

Căci va 'nvia din somnul său pământul,
Te va 'ncălzi la sinul său de mamă.)
Va re'nvia și codrul de aramă,
Si soarele va 'ntineri, Preasfântul.
Atunci vei împleți din flori cunună,
Căci tot un brâu de flori va fi pustiu! . . .

O toamnă, în care să răsară flori pe locurile arse de gerul brumei, să dea „frunza fagului“, cum zice cântecul popular, să zimbească în tinăr soare de primăvară, toamna însăși să fie o fecioară cu coroane de flori, și pământul cald, să dormi noaptea fără cojoc în mijlocul curții, — ah, adu-o Doamnă! Critica, judecata n'au ce căuta în versurile acestea. Vorbele se înșiră, curg, răsar și rime, se încheagă strofe, și acesta-i lucrul de căpetenie. . .

În sfârșit la „Revista politică și literară“ publică proză un alt începător: A. Mlin. Dacă n'ar avea notele prea exagerate, dacă și-ar îngrijii mai bine limba și stilul, odată ar aduce aminte de începuturile lui I. Ciocârlan. Altădată un procedeu greșit omoară câtă frumseță s'ar găsi într-o bucată, și, iarăși erupțiile lirice, reflexile autorului tulbură armonia unui tablou prins în linii mari. Chiar și calitățile, puține, ale acestui autor nu pot fi încă dovada hotărâtă a talentului, de oarece își alege subiecte bogate în color, atrăgătoare prin aducerile aminte ce le

) În poezia aceasta aici e a patroaă cuvântul „mamă“.

Giosue Carducci.

Italia a pierdut în Carducci pe cel mai mare poet liric al său, care stăpâna prin puterea gândirii sale, limba sa armonioasă precum și prin măiestria versului și a ritmului său, nu numai inima și spiritul conaționalilor săi, ci și a întregii lumi culte. Ne este cunoscut că anul trecut i-s'a oferit lui premiul Nobel.

Carducci s'a născut la 27 Iulie 1836 în Valdicastello la Pietra Santa în Toscana, în epoca când Italia trecea prin mari sbuciumări, când s'a pus bază unității Italiei. Cu toate că era un mare adorator al regelui Victor Emanuel al II-lea, totuși în versurile sale nu'și ascundea dragostea, ce o avea pentru republică, care i-a fost totdeauna idealul. Iubia mai pre sus de toate libertatea și era un dușman înverșunat al ori ce fel de tiranie. Cu mult entuziasm cântă pe Garibaldi, pe care'l asemănă cu un al doilea Romulus, care a dat lumii o nouă Romă. Încă de timpuriu s'a manifestat geniul său prin scrierea „Imnul satanei și litania sa“, care a fost cu entuziasm primită. Apoi „Ode barbare“ lambi și Epode i-au asigurat renumele pentru totdeauna.

N'a fost însă numai poet, ci și un critic și istoric literar de primul rang, precum și unul dintre cei mai adânci și limpezi cugetători. A funcționat mai mult de 40 ani ca profesor la universitatea din Bologna, unde propunea istoria literaturii italiene moderne și antice. În timpul din urmă însă a trăit de tot retras în Bologna, unde l-a și ajuns moartea la etate de 71 ani.

Guvernul italian va face propunere parlamentului, ca să fie înmormântat pe spelele statului, iar ministrul-prezident Giolitti va aduce un proiect de lege pentru ridicarea unui monument poporului poet. Monumentul va fi ridicat în Roma.

Din scrierile lui Carducci abia numai puține bucăți sunt traduse în limba română de gingașul nostru poet St. O. Iosif, în o limbă foarte frumoasă, și unele poezii din „Ode barbare“ precum și un sonet sunt publicate în „Floarea Darurilor“ Nr. I. a dlui N. Iorga.

NOUȚĂȚI.

Deschiderea reichsrathului german. Eri, Marți, 19 Februarie, s'a făcut deschiderea reichsrathului german în Berlin, cu mesaj de tron, rostit din partea împăratului Wilhelm.

† Abatele Gidófalvy, parohul bisericești rom. catolice din Sibiu, a decedat în noaptea trecută, după lungi suferințe.

Dela cassa arhidiecezană. Pentru gimnaziul din Brad au intrat următoarele sume: Din comuna Vorumloc 3 cor.; comuna Suplac 6 cor. 46 fl.; comuna Livezeni 32 cor.; comuna Diviciorii-mari 10 cor. 30 fl.; comuna Egersig 20 cor. 80 fl.; comuna Tibru 10 cor. 84 fl.; comuna Satulung 276 cor. 10 fl. și din comuna Beșa 19 cor. 60 fl. La suma din urmă au contribuit următorii credincioși din Beșa, protoprezbiteratul Sighișoara: Dimitrie Pulca, Ilie Sighișoreanu, George Botariu, inv., Ioan Sighișoreanu, fiecare câte 2 cor

cine două pilde, două „poezii“ publicate în „Rev. pol. și lit.“ (nrele 2, 4).

În „Credința“ e vorba de banala constatare, că intelectualii își perd credința și mântuirea ne e în țărani.

Din largul de zări se revarsă prelung

Strigarea trudită-a vieții;

Dureri și năcazuri din urmă s'ajung,

Dispare credința din suflete tari:

Să năruie 'n casă păreții.

Strofa aceasta e fără unitate: primele trei versuri n'au a face cu cele două dela sfârșit, — decât doar să admitem, că „dispare credința“, fiindcă sunt pe lume vieți și dureri și năcazuri. Apoi versurile 3 și 5 n'au nici un înțeles, al treilea e nonsens, al cincilea e fără legătură cu cele precedente: e o imagine, îndărătul căreia nu se poate vedea nimic. Pe urmă „dispare credința din suflete tari“ cuprinde o contradicție. Suflete tari sunt acelea, cari își păstrează cu îndărătnicie avnția, deci cum „suflete tari“?

Poezia urmează: „Oamenii lumii“ sunt vicleni, cu ghiată în suflet, fără iubire de neam. Dar departe de mizeria aceasta:

Te zbați tu, țărane, urmaș de voinici;

Dar gândul te duce în vremuri străvechi

Și plin de flori te cutremuri . . .

Pe țărani îi poartă gândurile în vremile de demult, probabil în epoca Slavilor, sau a altor barbari — căci nu va fi vorba de când cu Menenius Agrippa, — și

văzând ce era atunci și ce e astăzi, cum țineau atunci onejii cu țărani, cum sunt acum „domni“ de indiferenți pentru religie, cum se luptau atunci pentru lege și neam, cum se desnaționalizează azi, — țărani „plini de flori se cutremură“. Aferim cunoștințe istorice, așezim desvoltare de idei!

Celalalt exemplu ni-l dă poezia „Toamna“. Aici Dafin recurge la procedeu atât de izbutit și des întrebunțat la Coșbuc, al personificării. Dar farmecul acestui procedeu consistă într-o concretizare cât mai îndrăznească și mai proprie a ne face să uităm pentru o clipă obiectul personificat. Vă aduceți aminte, la Coșbuc, sava e o fată frumoasă, cu părul negru, care o ascunde „din creștet până jos“. La Dafin totul e foarte vag în privința aceasta, toamna e „Crăiasă peste firi și Doamnă“. Dar aceasta e o lipsă de înțelegere a estetice, — și nu ne vom opri la ea. Ceeace ne preocupă e logica poeziei.

Toamna, cu ochii în lacrimi, „deplânge răceala (corect: recirea) peptului de mamă“ și micșorarea soarelui. În tristețea ei poetul o îmbărbătează:

Să nu te temi! Revarsă-ți alinare

În piept, dacă durerea te sfărâmă.

Din ce izvoare alinarea? — Frunzele galbene sunt motiv de durere, vântul „hitrân și rece“ de asemenea. Dar „durerea ta va trece,

Ilie Barbu, Simion Russ, George Moldovan, episcop, Gerasim Alexă jun., Eremie Dănașanu, Zaharie Iăcanu, Teodor Bogolea, Ioan Cozac, ferariu, Zaharie Petru, Ilie Moldovanu, fiecare câte 1 cor. Nicolae Popa senior 60 fil. Mihail Păpăză 40 fil. Paraschiva Șandru, Lazăr Barbu, Ioan Dumitru Moldovan, fiecare câte 20 fileri. În fine a mai intrat la cassa arhidiecezană din comuna Coveș, protopresbiteratul *Agnita*, suma de 54 cor. 80 fileri, la care au contribuit următorii: Georgiu Borzea, paroh 15 cor., Alexandru Bărsan, inv. 10 cor., Ioan Armean, cantor, Ioan Tecușian, Simion Vecerzan, Ioan Târziu, Nicolae Ciolei, Ioan Sas, Ioan Vecerzanu Simion Armanu, Simon Comșa, Andreiu Târziu, fiecare câte 2 cor. Mai mulți cu sume mai mărunte, iar bucate s'au adunat în sumă de 3 cor 30 fil. Laolaltă 54 cor. 80 fileri.

Profesorul Noorden de la Viena, a sosit la București, pentru a examina de nou starea sănătății Maiestății Sale, Regelui *Carol*, și a-i indica cura climaterică, pe care o va face Soveranul român în Martie și în Aprilie. Starea M. Sale e de altcum escelentă și mai bună decât oricând în anii doi din urmă.

Expoziția brutarilor. Intre 15 Mai și 30 Iunie 1907 se va ține în Budapesta o mare expoziție internațională a corporațiilor brutarilor, sub patronajul Alteței Sale Arhiducele *Isif*. Președintele e onoare e dl ministru-președinte *Wikerle*, iar președintele dl secretar de stat *Szterény*.

Espulsat pentru agitație. Se anunță din Semlin că redactorul Valentin Kurz a fost expulzat din oraș pentru articolele agitatorice contra națiunii maghiare și croate, publicate în ziarul „*Semliner Volksblatt*”. Kurz a fost de mai multe ori împrescitat pentru agitație — încă pe când redactat în Panciova o foaie germană. Acum consiliul comunal pe baza unui drept vechiu al orașului a votat unanim expulzarea periculosului om.

Lupta pentru a treia universitate. Intre orașele până acum amintite, cari au trimis delegații la guvern pentru a primi a treia universitate, e și Oradea-mare. S'a format și acolo o comisiune din cei mai însemnați cetățeni, cari se vor prezenta zilele acestea ministrului de instrucțiune cu rugarea, ca să sprijinească înființarea universității a treia în Oradea-mare.

Nessi Condamnat. Tribunalul din Budapesta a condamnat pe avocatul Dr. Nessi Pál, fost deputat al partidului kosutist, pentru escrocherie la 3 luni temniță. Nessi înscenase la timpul său campania în contra lui „*Gotterhalte*”.

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” s'au primit următorii membri ordinari: Ioan Giurgiu, sodal croitor, Artur Frodl, culegător tipogr., Petru Bălcăcian, sodal cismar, Iuliu Câmpian, sodal pant., Mihail Sabadai, sodal faur, Nicolae Popanu, sodal cismar, Nic. Pop, sod. croitor, Nicolae Androne, sodal lăcătuș, Nicolae Mutu, sodal cojocar, Ioan Coșa, sod. pantofar, Gavriil Popa, sodal cismar, Pavel Târ pânariu, sodal măsar, Filip Matinca, sodal pielar, Ioan Păpară, sodal cismar, Vasile Nechifor, sodal rotar, Victor Marcu, sodal librar, Simion Sivan, sod. pantofar, Petru Teodor, cul. tipograf, Ioan Borcia, sodal croitor, Leontin Matinca, sod. croitor, Iacob Nicoară, sodal măsar, Mihail Murășanu, sodal cismar, Constantin Oniga, sodal rotar, Oprea Rodean, sodal francezar, Simion Lupaș, sodal croitor, Ilie Măgian, sodal croitor, Cornel Popovici, sod. lăcătuș, Petru Petean, sod. măsar.

Membrii ajutători au fost primiți Dr. Demetriu Borcia, colaborator la „*Telegraful Român*”, doamna Emilia Dr. Rațiu, doșora Felicia Rațiu, doamna Ana Popa, văd. de avocat, Augustin Bena, profesor sem., Alexandru Breban, jude reg., Ioan Sociu, comptabil-controlor, Ana Axente n. Banea și Eugenia Tordășianu n. Iovescu, profesoară.

Drept electoral pentru Femei. După știrile din Anglia e probabil, că parlamentul englez încă în sesiunea actuală va da și femeilor cel puțin dreptul activ electoral, pentru care de vre o doi ani încoace au luptat cu multă îndârjire — femeile din Anglia.

Contra duelului. Mișcarea contra duelului începe a cuprinde cercuri tot mai largi, a câștiga tot mai mulți aderenți. Un fapt îmbucurător e, că această mișcare pornește acum din partea tinerimii studioase dela gimnasiu, universitarii de mâne, cari nu se vor îndeletnici mai mult cu acest sport medieval, ci și vor vedea mai bine de studiu. Ca noi inițiatori ai acestei mișcări figurează elevii din clasa a opta reală din Győr, cari în an apel adresat tuturor gimnasiilor din țară, pledează

cu multă căldură pentru delăturarea acestei manii care seceră pe an nenumerate jertfe. E în adevăr timpul suprem, ca acum în secolul culturii, când trebuie să domnească iubirea și dreptatea, să se steargă această rămășiță a cavalerismului barbar din evul mediu, prin care nu poate fi reparată onoarea nimănu. ci din contră e un act de răzbunare în cale mai multe cazuri.

Persecutarea creștinilor în Siria. Din Constantinopol vin știri despre nouă măceluri săvârșite față de creștinii din Siria. Anume la Beimt și în împrejurimi s'au comis mai multe asasinat în zilele din urmă, cu ocaziunea sărbătorilor Bairamului. Corpul consular a protestat în scris pe lângă vahu, care a promis că va face cercetare.

Munți prăbușiți. În zilele trecute s'au prăbușit vârfurile așa numite „*Agioi Adelphoi*” din șirul de munți Tajgetos și au îngropat mai multe sate. Locuitorii au observat și s'au refugiat, așa că probabil nu s'a întâmplat moarte de om. Cauza zace în legile nepătrunse ale naturii. Foile grecești spun că și Sparta vechie să fi fost nimicită, prin o surpare de stânci din munții Tajgetos, cu care ocaziune și-au pierdut 20 de mii de oameni viața.

Escroci îndrăzneți. O bandă de escroci, a cărei activitate se estindea până la Berlin, a fost descoperită zilele acestea în Breslau și pusă la răcoare. Această bandă storcea sume enorme dela diferiți membrii ai familiilor aristocrate germane prin epistole, în cari îi acuzau pe aceștia de pederastie, și-i amenințau, că dacă nu vor trimite sumele numite, vor fi dați pe mâna judecătorii. La caz că nu trimiteau sumele cerute li-se inmanau și citațiuni. De cele mai multe ori cei terorizați, ca să evite eventualele neplăceri, trimiteau banii. Banda era ajutată și de un ofician judecătoresc, care falsifică citațiunile.

Milioane delapidate. Ziarul „*Rus*” aduce știri despre o delapidare nouă de bani publici, săvârșită de un general și un consilier, însărcinați pe vremea războiului ruso-japonez, cu cumpărarea de proviziuni pentru armata rusească din Port-Arthur. S'a constatat, că din cele 30 milioane primite n'au cheltuit decât 10 milioane.

Lombroso despre femei. Vestitul criminolog italian Lombroso, întrebând fiind dacă cariera de medic e potrivită pentru femei, s'a exprimat astfel: Fără îndoială femeia e bogată în facultăți. E drept, că ea are mai puțin intelectualitate decât bărbatul, dar jertfirea de sine, abnegarea de sine și suferința o are în măsură cu mult mai mare, deci ea poate să se dedice cu tot dreptul acestei cariere. Să înțelege că pentru îngrijirea copiilor și la nașteri e mai potrivită decât bărbatul, ca chirurg însă e superior bărbatul. Pe terenul științei, literaturii și muzicii, puțin putem aștepta dela ele. Maternitatea le poate fi pedecă pentru carieră, dar nu le-o poate nimici.

Pete în soare. Din Pittsburg se anunță, că profesorul Breshear, conducătorul observatorului astronomic Alleghang, a descoperit mai multe pete în soare de o dimensiune de 3 mile și jumătate, cari se află în continuă mișcare. Aceste perturbațiuni cresc paralel cu timpul în care acul magnetic arată mai multe oscilațiuni și lumina polară nordică se repetă mai des.

Viața socială.

Concertul Reuniunii de cântări din Sebeșul-săvesc.

Alba-Iulia, 16 Februarie n.

Seninătatea manifestărilor sociale din trecut la Români din Sebeș, m'a atras și de astădată să așez la concertul reuniunii de muzică de acolo, aranjat Duminecă în 27 Ianuarie a. c.

Succesul desăvârșit al acestui concert ce a avut să se afirme în butul unui șir întreg de obstacole, trebuie apreciat.

Cu toate că reuniunea aceasta de muzică este înființată de zeci de ani, a comis și ea în trecut o greșală cardinală, care durere și alte reuniuni de acestea din provincie o posed, anume că după cât am înțeles, ea niciodată nu a urmărit țânta sa principală, ci toate afirmările și prestațiunile ei au fost numai titlul unor petreceri efemere cu dans. Astfel lipsa unei cultivări muzicale serioase și sistematice a membrilor reuniunii a slăbit entuziasmul pentru frumsețile muzicii corale și pe încetul a însărbinat astfel pe membrii, astfel că de vre-o 5—6 ani această reuniune n'a mai dat nici un semu de viață.

Câștigând însă societatea din Sebeș în timpul din urmă în persoana dlui Octavian Murășan un bun pricepător al muzicii și un distins cântăreț, reuniunea de

muzică iarăși s'a redesteptat din amorțirea ce e drept cu mari eforturi, pentru că învidia unora — acel păcat ce ne roade rădăcinile neamului — și-a arătat colții și aici în toată golăciunea.

Aproape întreagă reuniunea e recrutată de prezent din țărani, ici-colea câte un meseriaș, iar din tabăra domnilor abia 3—4 și tot atâtea dame.

Intreg corul se bucură aproape exclusiv de forțe nouă și executarea piezelor programului, bogat, variat și destul de interesant, a dovedit, că dl dirigent a desvoltat o muncă foarte mare, a avut să spargă o felină tare. Precisiunea cea surprinzătoare și interpretarea norocoasă a piezelor și-a câștigat recunoștința publicului, care a răsplătit reuniunea și pe neobositul dirigent cu aplauze furtunoase și nesfârșite, încât mai multe pieze au trebuit bizate.

După punctul prim al programului. Colinda: O ce veste, de G. Dima, care a pregătit auditorului o dispoziție de bucurie evlavioasă și gravă, a urmat punctul al doilea: „Nu-i dreptate” de același autor, despre care pot constata, că nu a fost numai executată ci și interpretată fericit.

Punctul 3 l-au format: „Două cântece”, de Brams pentru cor de f-meii, din cari „Barcarola” prin delicioasa ei melodie a stărnit o furtună de aplauze, încât a trebuit bizată.

A urmat punctul 4: „Inzadar alerg pământul”, de G. Dima, pieză foarte răspândită și cunoscută, dar a cărei interpretare corectă e atât de rară. A fost deci o probă vie despre silințele cele mari ale reuniunii și cu deosebire a priceperii și agilității dirigentului.

A urmat apoi „Cântec de seară”, de N. Popoviciu și „Pe orizon departe”, de Mendelsohn, quartet dublu bărbătesc cu accomp. de orchestră. A fost un ansamblu, care a plăcut foarte mult publicului, dovadă că poporului îi place și dorește mult și cântări vocale cu acompaniament de instrumente.

„Morarul”, de Kiriac, a fost apoi punctul cel mai cu drag primit. Fie că naivitatea, simplitatea și accentul popular al melodiei, fie că eleganța țesăturii armonice și tactul ce imitează ritmul morii au cucerit auditorul, destul însă că pieza a avut un efect surprinzător. Aplauzele frenetice au trebuit mulcomite prin repetiția piezei.

Punctul ultim a fost: „Iată ziua triumfală”, de Humpel, un imn superb. A fost executat precis și frumos.

Întru ad-văr triumfală a fost încheierea concertului, și publicul deplin satisfăcut de frumoasele momente de elevare sufletească cu drept a făcut ovațiuni harnicului dirigent.

Și acum dacă e să apreciez pe deplin reușita morală a concertului, constat, că acest concert s'a ridicat și a întrecut cu mult toate concertele reuniunii de muzică din Sebeș din trecut. Sărbătoare națională a fost apoi acest concert prin împrejurarea, că publicul l-a format un neobicit din mare număr de țărani din loc și jur, dovadă că interesul după astfel de afirmări culturale a străbătut adânc în popor.

După concert s'a pornit dansul animat, care a durat până în zori de zi.

Semnificativă a fost absența unui mare număr din inteligența română dela acest concert.

Ce e drept unii au răscumpărat biletele de intrare, suprasolvind chiar sume însemnate, dar asta cred eu, nu e destul, căci astăzi avem lipsă mare de încrederea poporului, pe care numai prin prezența noastră o putem câștiga.

Judecata mea îmi întărește convingerea, că în Sebeș țărani nu numai cu ocazia alegerilor dietale au dovedit dragoste de neam și un entuziasm după tot ce e frumos și românesc, dar și în viața socială-culturală le pot servi domnilor ca exemplu.

În butul tuturor nepăsărilor acestora însă concertul a avut pe lângă venitul moral desăvârșit și un frumos venit material, cum de mult nu s'a mai pomenit în Sebeș.

O. G. S.

Cărți și reviste.

„**Țasătoreea**”, societate pentru încurajarea și dezvoltarea culturii gândacilor de mătăș și a produselor lor în România, pusă sub înalta ocrotire a Maiestății Sale Regina *Elisaveta*, și-a ținut în 27 adunarea generală în București, cu care ocaziune consiliul de administrațiune a făcut o amănunțită dare de seamă despre activitatea societății, în anii 1905—1906. Darea de seamă, tipărită, ni s'a trimis și nouă, și din ea aflăm, ca societatea a avut venite în anii doi din urmă 198,086 lei 47 bani, cheltueli 110,430 lei 68 bani, un excedent

deci de 87.655 lei 79 bani. În fruntea consiliului de administrațiune stă domnul ministru al domeniilor *Ioan Lahovari*. Societatea mai are apoi un comitet central de conducere, și 26 comitete județene.

„**Amicul tinerimii**”, revistă pentru tinerimea școlară, sub direcția dlui I. Moisil, nr. 11 și 12. Cuprinsul: Din copilărie, de M. B. și T. Fata cea mai frumoasă și monstru, de M. Străjan. Ce n'a fost și nu va fi, (Basm, de I. T. Mera). Stroe Plopan, de Naum-Inau. Ghică, de Horea Petra-Petrescu. Un frumos exemplu de iubirea unui fiu, de P. Șvințiu. Rețeaua de sârme în jurul pământului, de Todica. Ciuperca cea mică, de Elise Müller-Heidelberg. Chibriturile (Legende suedeze), de M. Străjan. Mihail Faraday, de N. Petra-Petrescu. Bietul lup, de Victor Crasescu. Imblânzitorul de șerpi, de P. Șvințiu. Diaverse. Abonamentul pe an 4 cor. Administrația și redacția: „Amicul tinerimii”, București.

Anuarul băncilor române pe anul 1907. Anul VIII. Editura delegațiunii băncilor. Conține toate datele referitoare la înființarea, conducerea, și starea celor 110 bănci românești pe cari le avem în patria aceasta, cu finea anului 1905. Profitul net al tuturor băncilor a fost în anul 1905 de 2,285,303 Coroane.

„**Cântarea înaltă sufletul**”, Un mic dar adus din partea librăriei H. Zeidner din Brașov, domnului G. Dima, director de muzică în Brașov. Conține portretul măestrului, o scurtă biografie, dată în românește și nemțește, catalogul compozițiilor dlui Dima, și mulțime de voci de presă, despre compozițiile dlui Dima.

„**Catalogul librăriei H. Zeidner**”, din Brașov, despre cărți românești, aflătoare în deposit spre desfacere. Se trimite gratis oricui îl cere.

Teatru.

Miercuri: *Die lustige Witwe*, operetă. Joi: *Gyges und sein Ring*, tragedie.

Ce fericire într'o casă

dacă copiii, — în loc să fie debili, bolnăvicioși și nervoși, — sunt fericiți și sănătoși. Unul din cele mai bune mijloace care contribuie la însănătoșirea copiilor este „*Emulsion*”-ul lui Scott din oleu de ficat de pește cu var și natron-hypophosphit, un preparat, care în urma însușirii sale de a vindeca și întrămă, cu mare succes se întrebunțează la însănătoșirea copiilor. „*Emulsion*”-ul lui Scott e dulce și cu gust bun, deci se poate folosi cu ușurință și deoarece se mistue foarte ușor, produce apetit și regulează întregul sistem de digestiune apoi este și superior oleului de pește. 1 252 2—4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimițându-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimite sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI, „*Stadtapotheke*” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2.50. Se capătă în toate farmaciile.

[44] 1—3

Concurs

Pentru întregirea locului vacant de protopop al tractului Cohalm, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „*Telegraful Român*”.

Venitele împreunate cu oficiul acesta sunt:

1. Dotațiunea protopopească statorită prin concluzul sinodului arhidiecezan 21 Aprilie 1900 sub Nr. protocolar 116 în suma de cor. 1000 și anume cor. 600 se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei, iar cor. 400 dela parohiile din tract.

2. Taxele pentru vizitațiunea canonică făcută în parohii odată pe an, accidentii pentru comisiuni și așistări la examene.

3. Venitele din parohia centrală Cohalm sau din parohia pe care o vor statori autoritățile mai înalte ca reședință protopopească. Aceste venite se cuprind în coala B. compusă în scopul întregirii venitelor parohiale din visteria țării. Cei ce reflectează la acest loc vacant trebuie să aibă calificațiunea statorită în statutul organic §. 53 și în regulamentul pentru alegerea protopopilor tractuali, întregit cu concluzul congresual Nr. 111 din 1888, și să-și înainteze cererile de concurs prestruite pe temeiul numitului regulament Preavenatului Consistoriu arhidiecezan în Sibiu înainte de expirarea timpului pus.

Din ședința comitetului protopopes: al tractului Cohalm ținută în Cohalm la 18/31 Ianuarie 1907.

Dr. E. M. Cristea m. p. asesor, comisariu conz.

George Maican m. p. notar.

"ECONOMIA", cassă de împrumut și pastrare, societate pe acțiuni în Cohalm.

Prospect.

Adunarea generală ordinară a institutului "Economia", ținută la 10 Februarie 1907, a decis urcarea capitalului său social dela cor. 65,000 la cor. 130,000, iar la caz, că întrebarea după acțiunile noi ar fi mare, pentru a se da ocaziune — mai ales celor din jur — a se face acționari la institutul nostru, direcțiunea este autorizată a urca capitalul social până la cor. 150,000.

În baza acestei autorizări, precum și a §-lui 7 din statute, direcțiunea oferă spre cumpărare acționarilor vechi, deocamdată 650 acțiuni în valoare nominală de cor. 100, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechi, are drept ca din noua emisiune să opteze și să subscrie atâtea acțiuni, câte posedă din emisiunea primă.

2. Pentru acționarii vechi prețul unei acțiuni noue, conform pct. 1, este de cor. 105.

3. Terminul de optare și subscriere se fixează dela 15 Februarie a. c. până la 15 Martie a. c. st. n. incluzive, cu acea restricțiune, că toți acționarii vechi, cari până la acel termen nu s'au anunțat, necondiționat își perd dreptul de prioritate și favorul stabilit în pct. 2 la subscrierea de acții din această emisiune nouă.

4. Deodată cu declarațiunea de subscriere, acționarii vechi vor trimite la institut acțiunile vechi, în baza cărora optează și vor solvi de fiecare acție subscrișă câte 10 coroane, ca prima rată din valoarea nominală, plus 5 cor. spese, la cassa institutului.

5. Ratele următoare vor fi a se plăti la cassa institutului și anume de fiecare acție:

câte 10 cor. până la 31 Maiu 1907
" " " " " 30 Iunie "
" " " " " 31 August 1907
" " " " " 31 Octombrie 1907
" " " " " 31 Decembrie "
" " " " " 28 Februarie 1908
" " " " " 30 Aprilie "
" " " " " 30 Iunie "
" " " " " 31 August "

Fiecare acționar are dreptul însă a plăti mai multe sau toate ratele înainte de termenii fixați.

6. Pentru ratele de acțiuni, cari nu s'au numărat la termen, se solvesc 8% interese de întârziere. Acționarii, cari n'au solvit la termen vre-o rată se provoacă spre plată prin publicarea de 3-ori în foile societății; iar cari nici după 30 de zile dela ultima publicare n'ar plăti ratele restante își perd dreptul de acționari și sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al societății.

Acțiunile lor se anulează și sub aceiași numeri se emit alte acțiuni. Anularea se publică în ziarele designate pentru publicările institutului (§. 10 din statute).

7. Acțiunile noi vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturilor ce posed acțiunile vechi, după plățirea tuturor ratelor, dar numai dela 1 Ianuarie 1909.

Dela plățirea ratelor până la 31 Decembrie 1908 acționarii primesc 5% interese dela valoarea nominală a acțiunilor.

8. Acțiunile nesubscrise de acționarii vechi din cele 650 acțiuni oferite spre cumpărare, precum și eventual încă alte 200 acțiuni noi, se pot subscrie, începând dela 15 Martie a. c. până în 30 Aprilie a.

c. st. n. incluzive, cu prețul de cor. 115 de bucată.

9. Pentru aceste acțiuni, subscriitorii vor solvi de fiecare acție câte 25 cor. ca prima rată din prețul de emisiune la cassa institutului sau la mâna unui încredințat al direcțiunii.

Ratele următoare vor fi a se plăti la cassa institutului conform dispozițiilor pct. 5, care e obligator și pentru acționarii noi. Asemenea sunt obligatoare pentru acționarii noi și dispozițiunile punctelor 6 și 7 cuprinse în acest prospect.

Cohalm, în 10 Februarie 1907.
[42] 1—1 **Direcțiunea.**

Publicațiune.

Subscrișul având lipsă de un stenograf român 3—4 săptămâni, aceia cari doresc să vină, să se însinue la mine, ca să ne înțelegem asupra condițiilor.

Dr. Nicolau Șerban

[34] 3—5 avocat — Făgăraș.

Nu numai cetit

dar și probat trebuie

săpunul din lapte de crin
— **Steckenpferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai înainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistru cum și o culoare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fl. în Sibiu la farmacia „la urs“ (piața mică), farmacia E. Rummeler, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cîsnădiei, I. B. Misselbacher sen., piața mare, G. Meltzer str. cîsnădiei și gusteriții, piața mică prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cîsnădiei), 82 45—52 Carol Arz (str. cîsnădiei), cum și în Sibiu la farmacistul W. Lingner, I. B. Misselbacher.

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum

Prima plantațiune de viță nobilitată
de pe Târnave

Propr: Fr. Caspari, Mediaș 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a lăsat mușterilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procura cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru vin de masă, desert etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțumită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco. [253] 30—40

Arândarea unei moșii.

Biserica unitară din Ungaria dă în arândă pe mai mulți ani moșia sa aflătoare pe hotarul comunei Alămor 704 jug. arătură, 632 □ pășune, 290 □ fânaș și 29 □ intravilan care se poate folosi și de pășune, la olaltă 1669 jugăre catastrale dimpreună cu edificii, cari sunt în stare foarte bună.

Pășune minunată de vite și de oi. Oierii și economii de vite sunt preferiți.

Informațiuni se pot lua dela direcțiunea domeniului în Ladamos, comitatul Albei inferioare. Stație de tren și posta ultimă în loc.

Ladamos, în 11 Februarie 1907. [37] 3—3

Direcțiunea domeniului.

Nr. 100—1906 of. par. (8) 2—2

Publicațiune.

Pentru continuarea edificării bisericii gr. or. din Boian, protopresbiteratul „Târnavei“, se excrie licitațiune minuendă pe ziua de Duminică în 18 Februarie st. v. (3 Martie st. n.) 1907 la 11 ore a. m., care se va ține în edificiul școlii.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Preavenerabilul Conzistor arhidiecezan cu Nr. 5310 Epit. din 17 Iunie și Nr. 10,641 Epit. din 4 Noembrie a. c. se pot vedea la Oficiul parohial.

Doritorii de a licita și lua în întreprindere zidirea bisericii, au să depună un vadiu de 10% dela suma preliminară cu 11,258 cor. 64 fileri în bani gata, sau în hârtii de valoare.

Boian, 12 Decembrie 1906.

Iosif Crișan **Pantilie Ioan**
paroh. notar.

Nr. 758—1906 of. prot.

Am văzut.

Cetatea-de-baltă, 26 Decembrie 1906.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Târnavă.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

"VICTORIA",
institut de credit și economii, societate pe acții în Arad.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Victoria“, societate pe acții prin aceasta se invită conform §-lui 17 din statute la a

XIX-a adunare generală ordinară

care se va ține în Arad, la 24 Februarie st. n. 1907, la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (Calea Arhiducele Iosif Nr. 2).

Obiectele:

1. Raportul Direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
3. Fixarea prețului marcelor de prezentă pe anul 1907.
4. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în senzul §-lui 22 din statute sunt rugați a-și însinua la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 14 Februarie 1907.

[41] 1—1

Direcțiunea institutului.

Activa	Contul Bilanțului	Pasiva	
Cassa în număr	92,796 90	Capital social	1.200,000—
Bon în G'ro-Conto și la alte bănci	68,747 62	Fond de rezervă	841,154 17
Cambii	8.445 213 34	Fond special de rezervă	15,000—
Împrumuturi hipotecare	1.428,177—	Fond de penziuni	97,475—
Avansuri pe efecte	36,665—	Depuneri spre fructificare	5.574,798 02
Efecte publice	596,400—	Depozite de cassă	41,931 59
Acții dela diverse bănci	49,850—	Dividendă neridicată	2,100—
Credite de cont curent	65,658 40	Reescompt	2.911,657 10
Casa institutului și alte realități	186,966 16	Contribuție după int. depunerilor	12,378 14
Mobilier	5,617 82	Interese tranzitoare anticipate	114,718 60
după amortizare	561 78	Diverse conturi creditoare	3,789 26
Diverse conturi debitoare	13,322 93	Profit transpus din 1905	8,482 30
Interese tranzitoare restante	6,388 20	Profit net	171,757 11
	10.995,241 59		10.995,241 59

Debit	Contul Profitului și Perderilor.	Credit	
Interese ptru depuneri spre fruct.	246,010 45	Venit transpus din anul trecut	8,482 30
Spese:		Interese:	
Salare	40,180—	dela cambii	409,981 28
Bani de cvartir	6,975—	" împrumuturi hipotecare	102,955 98
Imprimare, diverse plăți, spese de birou	29,035 49	" avansuri pe efecte	3,901 47
Porto	8 290 59	" efecte publice	22,339 61
Chirie	3,000—	" cont-curent	3,311 50
Marce de prezentă	3,600—	Chirie și alte arânzi	10,833 45
Contribuție directă	38 283 53	Provizțiuni și alte venituri	20,813 40
10% dare la depuneri	24,598 26		
Competință de timbru	1,844 48		
Amortizare din mobilier	561 78		
Profit transpus din 1905	8,482 30		
Profit net	171,757 11		
	582,618 99		582,618 99

Arad, 31 Decembrie 1906.

Dr. Nicolae Oncu m. p. **Sava Raicu m. p.** **Ioan Moldovan m. p.**
director executiv. secretar. contabil.

Direcțiunea:

Mihail Velicium m. p., prez. **Romul M. Ciorogariu m. p., v.-prez.**
V. Mangra m. p. **Petru Truția m. p.** **Dr. A. Demian m. p.**
G. Popoviciu m. p. **Traian Vățianu m. p.** **Dr. Nic. Ciacian m. p.**

Comitetul de supraveghiere:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Nicolae Marcu m. p. **Dr. C. Ardelean m. p.** **George Feien m. p., prezident.**
Dr. Sever Ispravnic m. p. **Axente Secula m. p.**

Onorată adunare generală!

Pe baza § lui 195 a legii comerciale, precum și a statutelor institutului nostru ne luăm voie a Vă prezenta în următoarele raportul nostru despre anul de gestiune 1906.

În decursul anului 1906 am ținut mai multe ședințe, am scontrat toate afacerile și am aflat ordine și punctualitate la institut.

Constatăm că averea activă și pasivă luată în bilanț corăspunde adevărului.

Bilanțul anului de gestiune 1906 prezentat din partea direcțiunii precum și contul profit și pierdere, asemenea și extrasele, — confruntându-le cu registrele principale și auxiliare — bine conduse — întru toate le-am aflat exacte.

Drept ce propunerea direcțiunii referitoare la distribuirea venitului net din anul 1906 de C. 180,239 41 împreună cu celelalte propuneri le primim și le recomandăm spre primire și onorate adunări generale.

După toate acestea rugăm onorata adunare generală, ca pe anul de gestiune 1907 să binevoiască a ne da atât nouă cât și direcțiunii absolutului.

Arad, 14 Februarie 1907.

Nicolae Marcu m. p. **Dr. C. Ardelean m. p.** **George Feier m. p., prezident.**
Dr. Sever Ispravnic m. p. **Axente Secula m. p.**